

Remissvar från Svensk Kooperation över betänkandet Bolag och brott – några åtgärder mot oseriösa företag (2023:34)

Svensk Kooperation som remissinstans

Svensk Kooperation är en paraplyorganisation för alla kooperativa och ömsesidiga företag i Sverige. Ett 70-tal kooperativa och ömsesidiga företag samt organisationer är medlemmar i Svensk Kooperation. Svensk Kooperation bidrar med kunskap om Kooperationen, påverkar och driver opinion. Svensk Kooperation företräder även medlemsföretagen i frågor som rör den kooperativa och ömsesidiga företagsformens villkor.

Svensk Kooperation noterar med förvåning att vi inte finns med bland de remissinstanser som detta betänkande har remitterats till. Som paraplyorganisation och företrädare för många av de kooperativa och ömsesidiga företagen i Sverige önskar vi framöver att inkluderas som remissinstans för frågor som rör kooperativa och ömsesidiga företag. Framför allt gäller detta när, som i detta fall, förändringar föreslås i lagen om ekonomiska föreningar.

Från Svensk Kooperation har vi nedan valt att svara på utredningens förslag som närmast berör oss, dvs ekonomiska föreningar och bostadsrättsföreningar. Svensk Kooperation har valt att inte ta ställning till förslag berörande aktiebolag, stiftelser och andra verksamheter som behandlas i utredningen.

Kooperation och brottslighet

Vår uppfattning stämmer bra överens med utredningens konstaterande om att det är mer ovanligt att brott begås i ekonomiska föreningar än i aktiebolag. Detta faller sig nog ganska naturligt med tanke på associationens karaktär. Dels på grund av tillämpandet av de kooperativa principerna generellt men särskilt utifrån att den ekonomiska föreningen styrs och kontrolleras av de

som har nytta av dess verksamhet, dvs medlemmarna. Det är konsumenterna som äger de konsumentkooperativa företagen, de boende som äger boendekooperativen, producenterna som äger de producentkooperativa företagen och medarbetarna som äger medarbetarkooperativen osv. Att med ont syfte ta över en sådan demokratisk organisation för att försöka bedriva annan och bedräglig verksamhet är förmodligen inte vanligt förekommande. Vi kan dock inte utesluta att det skulle kunna finnas möjlighet för ett kriminellt nätverk att bilda en ekonomisk förening i syfte att driva annan verksamhet än vad den registreras för. Vi kan inte heller utesluta att det, medvetet eller omedvetet, förekommer felaktigheter gällande registrerade företrädare, redovisningar och beskattning. Vi välkomnar därför att utredningen även behandlar ekonomiska föreningar och bostadsrättsföreningar, även om titeln i sig tar sikte på bolagen.

Om inlämning av årsredovisning och revisionsberättelse

Brottslighet i ekonomiska föreningar och bostadsrättsföreningar kan som sagt inte sägas vara vanligt förekommande. Det finns dock andra fördelar med en obligatorisk ingivning av årsredovisningen och revisionsberättelsen till Bolagsverket som utredningen lyfter, och som vi håller med om. Några av dessa fördelar som utredningen nämner är att obligatorisk inlämning kan medföra:

- ökad insyn,
- ha en förebyggande effekt,
- bidra till att eventuella oegentligheter kan avslöjas i större utsträckning,
- stärkt konsumentskydd,
- ökad förutsättningarna för borgenärer och myndigheter att ta del av redovisning och revision,
- ge ett signalvärde att det är samma krav på ekonomiska föreningar som aktiebolag i detta avseende.

När det gäller frågan om stärkt skydd för borgenärer och andra som föreningen vill göra affärer med skulle vi särskilt vilja poängtera att den ekonomiska föreningen idag diskrimineras i detta avseende.

Även i de fall ekonomiska föreningarna har lämnat in sina årsredovisningar frivilligt till Bolagsverket hämtar kreditupplysningsföretagen inte in motsvarande uppgifter som de gör för aktiebolag. Detta innebär att leverantörer och andra kreditgivare ofta nekar ekonomiska föreningar att göra affärer på grund av att det inte varit möjligt att göra en digital "snabbkoll" av kreditvärdighet och andra företagsuppgifter.

Om utredningens förslag ska få någon effekt, på så sätt som beskrivs, krävs det att informationen från de ekonomiska föreningarnas årsredovisningar görs tillgänglig och sammanställs på samma sätt som för aktiebolagen, till exempel i de digitala plattformar som används för att söka företagsupplysningar

Att upptäcka brott och oseriöst företagande ligger inte bara i myndigheters intresse utan också hos de som riskerar att hamna i samhandel med dem. Det finns därför all anledning att se över hur företagsinformation sammanställs och görs tillgänglig för alla och envar.

Om tider, förseningsavgifter och tvångslikvidation

Vi håller med utredningen om att det bör vara samma tider och samma avgifter som ska gälla för ekonomiska föreningar och bostadsrättsföreningar som för aktiebolag. Med anledning av att det kommer innebära nya rutiner för föreningarna vill vi belysa vikten av att Bolagsverket skickar ut påminnelse om inlämning senast sex månader efter räkenskapsårets utgång. Vi vill även upplysa om att tvångslikvidation på grund av underlåtelse att lämna in årsredovisning kan ha en oproportionellt stor konsekvens för många medlemmar. Inte minst i de föreningar där medlemmar bor, dvs bland annat kooperativa hyresrättsföreningar och bostadsrättsföreningar. Vi anser därför att det finns anledning att närmare utreda hur lagstiftaren kan stärka skyddet för boende i denna kontext.

Om kvalificerade revisorer

Utredningen nämner att det för närvarande finns en brist på kvalificerade revisorer. Detta kan Svensk Kooperation styrka. Våra

medlemsföretag upplever svårigheter med att få tag på kvalificerade revisorer som vill ta sig an ekonomiska föreningar och bostadsrättsföreningar. Det finns brister i både antalet och i kunskapen att utföra revision i dessa företagsformer.

Förslag som berör ändringar i lagen om ekonomiska föreningar

Vi tillstyrker förslaget att straffskalan för att utse eller utses till målvakt höjs.

Vi har inte några invändningar mot förslagen om Bolagsverkets ökade möjligheter för att stryka oriktiga uppgifter om företrädare eller tillämpa personlig inställelse mm. Det senare bör nog dock utföras av myndigheter med lokal närvaro och rutiner för identitetskontroller.

Förslaget gällande anmälan till Bolagsverket om fortsatt föreningsstämma där årsredovisning ska behandlas är också lämpligt.

Vi anser sammanfattningsvis att samtliga föreslagna ändringar i lagen om ekonomiska föreningar är behövliga i förhållande till utredningens förslag.

Med vänlig hälsning

Petra Pilawa
Verksamhetschef Svensk Kooperation

Camilla Lundberg Ney
Verksamhetschef Svensk Kooperation

Magnus Andersson
Ordförande för Svensk Kooperations juristnätverk